

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการประเมินโครงการ

ด้วยกระแสโลกาภิวัตน์และการดำรงอยู่ในสังคมยุคข่าวสาร ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่แทรกซึมวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทุกรูปแบบ และการไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาสู่สังคมไทยด้วยกระบวนการทางทุนนิยมและบริโภคนิยม ทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม จนนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และความล้มเหลวทั้งด้านการเรียนและความไม่มั่นคงในอนาคต การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ภาระหน้าที่หนึ่งคือ การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัว มีทักษะทางสังคมและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมถึงการมีทักษะชีวิต มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 8) ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 มาตรา 6 ได้ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 1)

สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และจุดเน้นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมอบหมายให้ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน (จก.ชน.สพฐ.) ดำเนินการขับเคลื่อนโดยคำนึงถึงสิทธิของนักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 2) และจากการประมวลสถิติของสถานการณ์ ปัญหาเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า เด็กและเยาวชนทั้งที่เป็นนักเรียนในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานและระดับอื่น ๆ ส่วนหนึ่งมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อย่างเช่น การตกเป็นทาสของ เกมคอมพิวเตอร์จนถึงขั้นหมกมุ่น การเรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม พฤติกรรมการใช้รถจักรยานยนต์ ที่ผิดกฎหมาย ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหาและข้อขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท มีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น เข้าถึงสารเสพติดได้ง่าย ขาดหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจ รวมถึงความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวค่อนข้าง เปราะบาง ติดเพื่อน ติดสื่อ และให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าการมีคุณธรรม มีน้ำใจ ซึ่งสาเหตุ เนื่องมาจาก (1) ปัจจัยเสี่ยงจากสภาพครอบครัว เช่น การเลี้ยงดูด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม การส่งเสริม ให้แสดงออกในทางที่ไม่ถูกต้อง การปล่อยปละละเลย ครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครองบีบบังคับ กดดัน และคาดหวังในตัวเด็กมากกว่าความเป็นจริง (2) ปัจจัยเสี่ยงจากโรงเรียน เช่น โรงเรียนขาดการดูแล เอาใจใส่นักเรียนอย่างจริงจัง ขาดการจัดการที่เหมาะสมต่อการพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครอง และให้ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเท่าทัน ทัวถึง ถูกต้อง และเป็นธรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย ไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ความสำคัญกับกฎระเบียบมากกว่าชีวิตจิตใจของนักเรียน พัฒนาผู้เรียนโดยไม่คำนึงถึงองค์รวม ตลอดจนการจัดการปัญหาของนักเรียนโดยขาดการมีส่วนร่วม และยังเลือกใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน (3) ปัจจัยเสี่ยงจากชุมชนและสังคม เช่น ชุมชนอ่อนแอ การละเลยต่อการจัดระเบียบแบบแผนในชุมชน ขาดสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกใน สังคม ต่างคนต่างอยู่ การแสวงหาผลประโยชน์จากเด็กและเยาวชน ไม่ให้ความสำคัญต่อหน้าที่ของเด็ก และเยาวชน มองเด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหาด้วยทัศนคติและท่าทีที่ตอกย้ำซ้ำเติม (4) ปัจจัยเสี่ยง จากเพื่อน เช่น เพื่อนมีนิสัยเกเร เป็นอันธพาล เสเพล ส่ามะเลเทเมา การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมโน้มเอียง ไปในทางก้าวร้าว เสี่ยงภัย มั่วสุม เบี่ยงเบน หรือการได้รับแรงบีบบังคับ กดดัน ชมชู้ หรือการไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และ (5) ปัจจัยเสี่ยงจากบุคลิกภาพหรือตัวนักเรียน เช่น มีข้อจำกัดเกี่ยวกับ พัฒนาการทางสมองและการรับรู้ ไม่มีความตระหนักในคุณค่าความสำคัญของตนเอง ขาดทักษะ ในการคิด บกพร่องทางการเรียนรู้ ไม่มีทักษะในการสื่อสาร ปฏิเสธไม่เป็น ควบคุมอารมณ์และ ความเครียดไม่ได้ และการมีปัญหาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต และจากการสำรวจข้อมูลนักเรียน ที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2557 พบว่า มีนักเรียนไม่น้อยกว่า 30,000 คน ที่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิต มีภาวะซึมเศร้า เครียด และเป็น โรคอารมณ์ 2 ขั้ว (ไบโโพล่า ดิสออเดอร์) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559 : 2-5)

ด้วยสภาพและปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเห็นความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เกิด จากความร่วมมือของกรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษาในอดีต และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้กลไกการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559 : 6) มีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน คือ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่ต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล (กรมสามัญศึกษา, 2544 : 2) ดังนั้น การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็นและความสำเร็จของงานต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิดร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกระดับ ผู้ปกครองหรือชุมชน ดังนั้น การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีแบบแผน ขั้นตอนชัดเจนในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมแก้ไขปัญหาจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้มีทักษะการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข ขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 37-52) โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ผู้บริหาร ครูทุกคน เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 4)

โรงเรียนราชานุบาล ได้จัดการศึกษาอยู่ 2 ระดับ คือ ระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษา โดยใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กอายุ 4-5 ปี ให้มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา เหมาะสมกับวัย ส่งเสริมความสามารถแก่ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนราชานุบาล พุทธศักราช 2553 (ฉบับปรับปรุง 2556) ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และมีการจัดสาระการเรียนรู้ตามแนวการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมาตรฐานสากล คือ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study : IS) ได้จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ส่งเสริมศักยภาพให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ โดยจัดกลุ่มการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่ต้องการเพิ่มศักยภาพผู้เรียนด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และปรับกระบวนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้ทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศที่ 2 (ภาษาจีน) มีการจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมที่ส่งเสริมความสามารถเฉพาะทาง เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และดำรงตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากรายงานผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษา รอบที่ 3 และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ทางด้านการจัดการศึกษาควรฝึกให้ผู้เรียนมีสุขนิสัยที่ดี

เช่น ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังการเข้าห้องน้ำ การรู้จักอดทนในการรอคอย การแบ่งปันของเล่นให้เพื่อน การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การสังเกต การสำรวจ การตั้งคำถาม ในสิ่งที่ตนเองพบเห็น การรักการอ่าน จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ควรจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ให้ครบทุกกิจกรรมโดยการพาเด็กไปสำรวจสิ่งรอบ ๆ ตัวเอง และความคิดสร้างสรรค์ตามจินตนาการตามนโยบายของโรงเรียนที่เน้นด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และควรพัฒนาสถานศึกษาด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ มีมาตรการด้านความปลอดภัย และการป้องกันการบาดเจ็บในเด็กอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลดีคุณภาพของการบริหารจัดการไว้ และควรส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ ในการจัดประสบการณ์โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ ทั้งนี้ดำเนินการตามบริบทของสถานศึกษา (โรงเรียนราชานุกูล, 2562 : 3-8)

การดำเนินงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราชานุกูล ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อยู่ในความดูแลของผู้บริหาร ครูประจำชั้นทุกคน ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ครูที่มีจิตอาสาทำหน้าที่ดูแลและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน ซึ่งครอบคลุมดูแลนักเรียนทั้งด้านสุขภาพกายใจ ด้านการเรียนรู้ ด้านสวัสดิการและความปลอดภัย ด้านการปกป้องคุ้มครอง การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีงานแนะแนวเป็นหน่วยงานหลัก ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อจัดการปัญหาของผู้เรียน ให้การคุ้มครอง ป้องกัน ดูแล แก้ไข ให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้อยู่ในระบบการศึกษาได้ตลอดหลักสูตรอย่างมีแบบแผนและมีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยในการดำเนินงานได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนในการร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนา และร่วมแก้ปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

จากการดำเนินงานโครงการดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้การดำเนินงานเกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ผู้รายงานในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนจึงมีความสนใจที่จะประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยนำรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ โมเดล (CIPP Model) ของ Danail L. Stufflebeam (2003 : 31-62) ประกอบด้วย การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ทั้งนี้ เพราะการประเมินรูปแบบแบบชิปปี้เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นสำคัญ คือ การประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ บ่งชี้ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง เลือกลงเลือกที่เหมาะสม (สมคิด พรหมจ้อย, 2552 : 77) ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชานุกูลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อประเมินด้านสภาวะแวดล้อมโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ขอบเขตของการประเมินโครงการ

การประเมินในครั้งนี้มีขอบเขตการประเมินโครงการ ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น และด้านกระบวนการ ได้แก่ ครูและผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 58 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมจำนวน 71 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง
2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ได้แก่ ครูและผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 58 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 313 คน และนักเรียน จำนวน 313 คน รวมจำนวน 679 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง
3. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินความสามารถและความคิดเห็นในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 192 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินนี้เป็นการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP (CIPP Model) ของ Stufflebeam (1967, 2003 : 31-62) ในการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ขอบเขตเนื้อหา จึงประกอบด้วย

1. การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context evaluation) เป็นการประเมินความต้องการ/ ความสอดคล้องของสภาวะแวดล้อม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความต้องการจำเป็น ด้านความสอดคล้องกับ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสม ความเพียงพอของปัจจัยนำเข้าที่นำมาใช้ในการดำเนินโครงการ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและเครื่องมือ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

3. การประเมินด้านกระบวนการ (Process evaluation) เป็นการประเมินการปฏิบัติ กิจกรรมของโครงการตามกระบวนการ PDCA ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ (Plan) ขั้นตอนดำเนินงาน (Do) ขั้นนิเทศ ติดตาม (Check) และขั้นประเมินและรายงานผล (Act)

4. การประเมินด้านผลผลิต (Product evaluation) เป็นการประเมินผลหลังการดำเนินโครงการ เสร็จสิ้นแล้ว โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) การประเมินผลลัพธ์ (Outcome evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินโดยพิจารณาผลผลิตที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ สรุปผลการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล และความสามารถ และความคิดเห็นในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน และการประเมินด้านผลกระทบ (Impact evaluation) เป็นการประเมินการตัดสินใจคุณค่าของผลผลิตของโครงการ ได้แก่ ผลสำเร็จการดำเนินงานโครงการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประเมินโดยคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 และคณะกรรมการจากเขตตรวจราชการที่ 16 (Cluster 16) และความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ปีการศึกษา 2562 (พฤษภาคม พ.ศ. 2562- มีนาคม พ.ศ. 2563)

นียมศัพท์เฉพาะ

1. โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 หมายถึง วิธีการบริหารจัดการเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ (Plan) ขั้นดำเนินงาน (Do) ขั้นนิเทศ ติดตาม (Check) และขั้นประเมินผลและรายงานผล (Act) และกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมคัดกรองข้อมูลนักเรียน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา และกิจกรรมส่งต่อนักเรียน

2. ขั้นเตรียมการ หมายถึง การศึกษานโยบายของโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสำรวจวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็น บริบทและสภาพความเป็นไปได้ในการพัฒนาโครงการ การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดประชุมคณะครู คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา หาทางแก้ไข กำหนดเป้าหมาย จัดทำแผน การดำเนินงาน ปฏิทินนิเทศ ติดตาม และประเมินผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียน การติดต่อประสานงาน ขอความร่วมมือ หรือระดมทุนระหว่างภาคีเครือข่ายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียน และการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ครูประจำชั้น ในการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ขั้นดำเนินงาน หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมการคัดกรองข้อมูลนักเรียน กิจกรรมการส่งเสริมและ พัฒนานักเรียน กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา และกิจกรรมการส่งต่อนักเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 กิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การดำเนินการประชุมครูเพื่อ ชี้แจงและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กำหนดบทบาทหน้าที่และ ความรับผิดชอบของครู วางแผนการดำเนินกิจกรรมและเครื่องมือที่ใช้ในกิจกรรม ศึกษาข้อมูลนักเรียน และระเบียบสะสมของนักเรียนเป็นรายบุคคล การสัมภาษณ์นักเรียน ตรวจสอบสภาพ และบันทึกระเบียบ สุขภาพของนักเรียนรายบุคคล จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 การสังเกต พฤติกรรมนักเรียน บันทึกและจัดทำสารสนเทศระเบียบข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ประกอบด้วย ข้อมูล นักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ในแต่ละระดับชั้น ข้อมูลนักเรียนที่ยากจน และข้อมูล กลุ่มเด็กพิเศษ และนิเทศติดตามโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ครูประจำชั้น

ประธานสายชั้นและหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาที่พบ เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันให้บรรลุผล นิเทศติดตามอย่างไม่เป็นทางการ ประเมินและสรุปผลการดำเนินกิจกรรม จัดทำรายงานผลการดำเนินกิจกรรม และนำผลการประเมินไปพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

3.2 กิจกรรมการคัดกรองข้อมูลนักเรียน หมายถึง การประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนด้านความสามารถด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านสุขภาพจิต และพฤติกรรม (SDQ) ด้านครอบครัว (ด้านเศรษฐกิจ ด้านการคุ้มครองนักเรียน) ด้านอื่น ๆ (ด้านเสพติด ด้านพฤติกรรมทางเพศ ด้านความปลอดภัย) และด้านความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน วางแผนการ คัดกรองนักเรียน กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในกิจกรรม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียนสะสมของนักเรียน รายบุคคล ประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) สังเกตและบันทึกพฤติกรรมนักเรียนตามแบบคัดกรองสรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนเป็นภาพรวมของโรงเรียน จัดทำสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียน เชิญผู้ปกครองมารับทราบผลการสรุปภาวะบกพร่องของนักเรียนและปรับพฤติกรรมของนักเรียน (Classroom meeting) ใช้ผลการคัดกรองเพื่อตั้งเป้าหมายในการวางแผนจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะรายบุคคล (IEP) และกิจกรรมอื่น ๆ และตัดสินใจว่านักเรียนควรได้รับสิทธิ์บริการในรูปแบบใด โดยมีการนิเทศติดตามโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ครูประจำชั้น ประธานสายชั้นและหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาที่พบ เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันให้บรรลุผล นิเทศติดตามอย่างไม่เป็นทางการ ประเมินและสรุปผลการดำเนินกิจกรรม จัดทำรายงานผลการดำเนินกิจกรรม และนำผลการประเมินไปพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

3.3 กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การดำเนินการจัดประชุมครูเพื่อกำหนดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน สำหรับนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา กำหนดบทบาทหน้าที่ครู วางแผนจัดกิจกรรม กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในกิจกรรม ดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม จัดทำการแผนประกันชีวิตจากอุบัติเหตุ จัดกิจกรรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน สำหรับนักเรียน กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา โดยการนิเทศติดตามโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ครูประจำชั้น ประธานสายชั้นและหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาที่พบ เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันให้บรรลุผล นิเทศติดตามอย่างไม่เป็นทางการ ประเมินและสรุปผลการดำเนินกิจกรรม จัดทำรายงานผลการดำเนินกิจกรรม และนำผลการประเมินไปพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

3.4 กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การดำเนินการจัดประชุมครูเพื่อพิจารณาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา กำหนดบทบาทหน้าที่ของครู วางแผนป้องกันและแก้ไข

ปัญหา กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในกิจกรรม ดำเนินงานจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ได้แก่ ให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมโฮมรูม การแนะแนว การสอนเสริม การส่งเสริมความถนัดให้กับนักเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน และประชุมผู้ปกครอง จัดทำสารสนเทศป้องกันและแก้ไขปัญหา การสร้าง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งภายในโรงเรียนและองค์กรภายนอก ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน จัดทำสารสนเทศภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกชุมชน และนิเทศติดตามโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ครูประจำชั้น ประธานสายชั้นและหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาที่พบ เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันให้บรรลุผล นิเทศติดตามอย่างไม่เป็นทางการ ประเมินและสรุปผลการดำเนินกิจกรรม จัดทำรายงานผลการดำเนินกิจกรรม และนำผลการประเมินไปพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

3.5 กิจกรรมการส่งต่อนักเรียน หมายถึง การดำเนินการจัดประชุมครูเพื่อกำหนดแนวทาง การส่งต่อนักเรียน กำหนดบทบาทหน้าที่ของครู วางแผนการส่งต่อนักเรียน กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในกิจกรรม ดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา ครูพยาบาล หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งเป็นการส่งต่อภายใน บันทึกผลการช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในโรงเรียน และดำเนินการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านภายนอกโดยครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นดำเนินการ บันทึกผลการช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียนทั้งภายนอกโรงเรียน และนิเทศติดตามโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ครูประจำชั้น ประธานสายชั้นและหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาที่พบ เพื่อหาแนวทาง การปฏิบัติงานร่วมกันให้บรรลุผล นิเทศติดตามอย่างไม่เป็นทางการ รายงานให้ผู้ปกครองทราบ ประเมินและสรุปผลการดำเนินกิจกรรม จัดทำรายงานผลการดำเนินกิจกรรม และนำผลการประเมินไปพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

4. ชั้นนิเทศติดตาม (Check) หมายถึง การดำเนินการแต่งตั้งคณะนิเทศตามแผนปฏิบัติงาน ประจำปีของโรงเรียน การวางแผนนิเทศ ติดตามการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมินผล ดำเนินการนิเทศติดตามโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน นิเทศติดตามโดยหน่วยงานภายนอก นิเทศ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนการเสริมสร้างทักษะชีวิต และคุ้มครองนักเรียนอย่างต่อเนื่อง สรุปผลการนิเทศ ติดตาม และนำผลการประเมินไปพัฒนา งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

5. ชั้นประเมินผลและรายงานผล (Act) หมายถึง การสรุปผลการจัดทำระบบสารสนเทศการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการสร้างภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ของโรงเรียนราชานุกูล ผลการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การประเมินและสรุปความสามารถ และความคิดเห็นในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน และรายงานผลการดำเนินการให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง นำข้อมูลมาวางแผนการพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ยกย่องชมเชยประกาศเกียรติคุณในที่ประชุมครูผู้ปกครอง บันทึกลักษณะการปฏิบัติงาน ให้รางวัล ความดีความชอบ ตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานผ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพื่อนำมาซึ่งความชื่นชมร่วมกัน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการและขยายผลสู่ชุมชนและสถานศึกษาอื่นต่อไป

6. การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 หมายถึง กระบวนการวัดและประเมินผลโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ที่มีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบตั้งแต่ระยะเวลาก่อนดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการ และภายหลังสิ้นสุดโครงการ โดยเป็นการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

6.1 การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context) หมายถึง การประเมินด้านความต้องการจำเป็น ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับสภาพแวดล้อมหรือบริบทด้านการช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ซึ่งประเมินโดยวัดจากแบบประเมินที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น และกำหนดเกณฑ์การผ่านการประเมินอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

6.2 การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) หมายถึง การประเมินความเหมาะสม ความเพียงพอ ของปัจจัยนำเข้า ที่นำมาใช้ในการดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและเครื่องมือ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งประเมินโดยวัดจากแบบประเมินที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น และกำหนดเกณฑ์การผ่านการประเมินอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

6.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process) หมายถึง การประเมินการปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ (Plan) ขั้นตอนดำเนินงาน (Do) ขั้นตอนนิเทศ ติดตาม (Check) และขั้นประเมินผลและรายงานผล (Act) และกิจกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมคัดกรองข้อมูล

นักเรียน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา และกิจกรรมส่งต่อ นักเรียน ซึ่งประเมินโดยวัดจากแบบประเมินที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 110 ข้อ ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น และกำหนดเกณฑ์การผ่านการประเมิน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

6.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product) หมายถึง การประเมินผลหลังการดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) การประเมินผลลัพธ์ (Outcome evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินโดยพิจารณาผลผลิตที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ สรุปผลการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล และความสามารถและความคิดเห็นในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน และ 2) การประเมินด้านผลกระทบ (Impact evaluation) เป็นการประเมินการตัดสินใจคุณค่าของผลผลิตของโครงการ ได้แก่ ผลสำเร็จการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประเมินโดยคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และคณะกรรมการจากเขตตรวจราชการที่ 16 (Cluster 16) และความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

7. ผลการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมคัดกรองข้อมูลนักเรียน กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา และกิจกรรมส่งต่อนักเรียน

8. ความสามารถและความคิดเห็นในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน หมายถึง ความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล และการจัดการปัญหาและความขัดแย้งอย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาพแวดล้อม รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งความสามารถเหล่านี้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียนของโรงเรียนราชานุบาล ซึ่งประเมินโดยการประยุกต์ใช้แบบวัดพฤติกรรมความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ จำนวน 20 ข้อ และแบบวัดความคิดเห็นในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียน ราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

9. ผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การวัดความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในประเด็นระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิต และการคุ้มครองนักเรียนมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิต และการคุ้มครองนักเรียนส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น และนักเรียนสามารถดูแลช่วยเหลือตนเองได้ตามวัย ซึ่งประเมินโดยคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 และคณะกรรมการจากเขตตรวจราชการที่ 16 (Cluster 16) ซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารกลุ่มพื้นที่การศึกษา ประจำเขตตรวจราชการที่ 16 (เชียงใหม่ พะเยา แพร่ น่าน) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รับผิดชอบประเมินการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับภูมิภาค ภาคเหนือ

10. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับของความรู้สึกรู้สึกดี ทศนคติ พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ซึ่งประเมินโดยวัดจากแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับที่ผู้รายงานสร้างขึ้น ซึ่งจำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและครู (จำนวน 15 ข้อ) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (จำนวน 11 ข้อ) ผู้ปกครองนักเรียน (จำนวน 14 ข้อ) และนักเรียนโรงเรียนราชานุบาล (จำนวน 15 ข้อ) ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น และกำหนดเกณฑ์การผ่านการประเมินอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

11. เกณฑ์การประเมิน หมายถึง ระดับคุณภาพ หรือระดับความเหมาะสม หรือระดับของความสำเร็จของโครงการที่ยอมรับได้ ซึ่งการประเมินโครงการในครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับมากขึ้นไป โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลการประเมินโครงการเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนพัฒนาโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อย่างต่อเนื่อง
2. ผลที่ได้จากการประเมินโครงการ สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

3. ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชานุบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ไปใช้พัฒนางานของตนเองและนำไปเผยแพร่ผลการพัฒนาให้แพร่หลายต่อไป